

Kritéria kvality metod a výzkumného šetření

Kateřina Vlčková

Přednáška: Výzkum v pedagogické praxi

PdF MUNI

Kritéria kvality metod a výzkumného šetření

Objektivita

- objektivita v provedení, vyhodnocování, interpretaci

Validita = *platnost, pravdivost*

- obsahová, konstruktová, kriteriální, souběžná, predikční; interní, externí

Reliabilita = *spolehlivost, přesnost*

Normování, standardizace

Pomocná kritéria

- ekonomičnost,
- užitečnost
- srovnatelnost
- akceptace výzkumné techniky

Validita

= platnost a pravdivost

= schopnost výzkumného nástroje zjišťovat to, co zjišťovat má

Měříme to, o čem si myslíme, že měříme?

Lze mluvit o různém stupni validity výzkumného nástroje.

Typy validity

Obsahová

Vnější

Konstruktová

Vnitřní

Kriteriální

- Souběžná
- Predikční

Obsahová validita

- Stanovuje, do jaké míry je obsah výzkumného nástroje v souladu s obsahem zjišťované oblasti
- Stanovuje se posudkem expertů (škály)
  - učitel dá test posoudit kolegovi

Př. Test – vědomostí z anatomie

- Jsou v něm všechny důležité prvky učiva, které učitel probral?
- Jsou tyto prvky zastoupeny v testu proporcionálně?
- Položky testu s nízkou validitou se přepracují

Konstruktová validita

Konstrukt = abstraktní pojem

- vědomost, dovednost, schopnost, strategie, inteligence, ...

Zjišťuje výzkumný nástroj konstrukt, který chceme zjišťovat?

2 způsoby zjišťování:

- a) Výsledky jednoho nástroje se srovnají s jinými nástroji, o kt. je známo, že má vysokou validitu
- b) Názor expertů

Kriteriální validita

- Míra shody mezi výsledky výzkumného nástroje a jiného hodnocení, měření udělaného podle známého a ověřeného kritéria

Souběžná validita

- Srovnání výsledků s určitým kritériem (př. jiným výzkumným nástrojem)
- Př. Výsledek testu tvořivosti se srovná s výtvary daných osob
- Míra shody se vyjadřuje pomocí korelačního koeficientu

Predikční validita

- Srovnání se uskutečňuje s časovým odstupem
- Př. výsledky testu studijních předpokladů se srovnají s výsledky studia na univerzitě

Vnější validita

Reprezentativnost výzkumu

Zobecnitelnost výsledků (na jakou populaci)

Vnější validita je průkazná – výsledky výzkumu mají predikční hodnotu pro další výzkumy i pro realitu

---

Př. test, který by predikoval uplatnění absolventů PdF v praxi a výsledky testu by korelovaly s reálným uplatněním absolventů

Vnitřní validita

Výzkumný nástroj umožňuje jednoznačnou interpretaci výsledků

Co negativně ovlivňuje vnitřní validitu?

- Specifické události mezi měřeními
  - Výměna učitele, změna vzdělávacího programu
- Plynutí času
  - K pozitivnímu zlepšení výuky může dojít pouhým plynutím času
- Předchozí zkušenosti zkoumaných osob s podobným výzkumem
- Nenáhodný výběr vzorku
- Atd.

Reliabilita

= míra přesnosti a spolehlivosti výzkumného nástroje

- Sluneční hodiny mají nižší reliabilitu než mechanické, jejich přesnost kolísá v závislosti na ročním období
- Elektronické hodiny mají vyšší reliabilitu než mechanické (opotřebování atd.)

Dobré výzkumné výsledky nelze získat s nereliabilními výzkumnými nástroji.

Způsoby stanovení reliability

Opakování měření

- Reliabilita je tím vyšší, čím menší jsou odchylky mezi opakovanými měřeními
- Př. test – zda do výsledků nevstoupilo nic jiného, co by zákovy výsledky ovlivnilo

Ekvivalentní formy výzkumného nástroje u téže skupiny osob

Zjistit vnitřní konzistenci nástroje

- půlení – zjistit shodu ve výsledcích obou polovin

Shoda mezi posuzovateli

- Oba použijí tentýž nástroj, pokud jsou jejich výsledky shodné, reliability je pravděpodobně dostatečná